

บทคัดย่อ

โครงการ ‘การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคมสำหรับพื้นที่ชายแดน’ (ระยะที่ 2) มีข้อค้นพบว่า การดำเนินโครงการวิจัยต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 สามารถบรรลุเป้าหมายในปีที่ 2 กล่าวคือ มิติการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยมีการจัดตั้ง ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ซึ่งสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป กล่าวคือ มหาวิทยาลัย โดยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยได้ให้ความสำคัญกับ ‘ส่วนบริการงานวิจัย’ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยด้านกิจการงานวิจัยให้แสดง ‘บทบาทเชิงรุก’ มากขึ้น ส่วนบริการงานวิจัยทำหน้าที่เป็น ‘ข้อต่อเชื่อม’ ระหว่างศูนย์วิจัย/สำนักวิชาต่างๆ กับระดับนโยบายและแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยด้านการวิจัย ซึ่ง ‘ส่วนบริการงานวิจัย’ ทำให้ศูนย์วิจัย/สำนักวิชาต่างๆ และนักวิจัยรับทราบนโยบายการวิจัยของมหาวิทยาลัย ในทิศทางเดียวกันคือการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มิติการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์เชิงพื้นที่และผลลัพธ์ในปีที่ 2 พบว่ายังมีข้อจำกัดบางประการโดยเฉพาะประเด็นการขับเคลื่อนพื้นที่ เพราะมีเพียงโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้น 4 โครงการ แต่ก็สามารถแก้ไขให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อโครงการวิจัยที่เหลือได้ดำเนินการเสร็จสิ้น และจะมีการร้อยโครงการวิจัยใน 4 กรอบวิจัยคือ ชายแดนศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และคนพื้นที่สูง เข้าเป็นชุดโครงการว่าด้วยการพัฒนาเชิงรายอย่างยั่งยืนต่อไป แม้กระนั้น ศูนย์วิจัยฯ กำลังดำเนินการจัดทำหนังสือรวบรวมบทความจากข้อค้นพบการวิจัยเพื่อสร้างคู่มือการกับแวดวงวิชาการด้านการวิจัยเชิงพื้นที่โดยเฉพาะผลกระทบของการพัฒนาของรัฐต่อชุมชนในพื้นที่และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ซึ่งคาดว่าโครงการจัดพิมพ์หนังสือจะแล้วเสร็จในเดือนธันวาคมนี้ โครงการวิจัยต่างๆ ยังสนองตอบสนองกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยโดยประยุกต์กับด้านการเรียนการสอนสาขาการพัฒนาระหว่างประเทศ ด้านการบริการวิชาการ และการจัดเวทีสัมมนาสาธารณะ

ศูนย์วิจัยฯ เริ่มมีความเป็น ‘สถาบัน’ มากขึ้น เพราะได้รับการยอมรับจากชุมชนวิชาการในมหาวิทยาลัยฯ ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยฯ ประสบความสำเร็จในการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปีที่ 2 นักวิจัยจากสำนักวิชาต่างๆ ได้ยื่นข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าปีที่ 1 และข้อเสนอโครงการวิจัยเหล่านั้นมาจากสาขาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นำมาซึ่งความเป็นสหวิทยาการด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ และศูนย์วิจัยฯ ยังจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนการสร้างนักวิจัยและโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ ในท้ายสุด ศูนย์วิจัยฯ ยังมีคุณค่าของการเป็น ‘องค์กรแห่งการเรียนรู้’ เพราะการสานสัมพันธ์กับภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันทั้งด้านวิชาการ การวิจัย และประสบการณ์ดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ จนขยายออกเป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ซึ่งประกอบไปด้วยศูนย์วิจัยฯ คณาจารย์จากต่างสำนักวิชา จังหวัด องค์กรพัฒนาเอกชน และ

ปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผลให้การพัฒนาในพื้นที่ผ่านการวิจัยมีความยั่งยืนในอนาคตเพราะการมีส่วนร่วม
ร่วมกับภาคีหลักในพื้นที่

Abstract

The Project entitled 'Social Entrepreneurship and Social Innovation' (Phase II) was achieved its objectives. In terms of the 'University Research System Management', The Center was a mechanism to drive the improvement of the university research system, albeit gradual change. The University, by the vice-president, gave importance to the 'Research Service Unit' and it served as a 'connector' between all the centers and schools within the University and the University's research policy level. This helped all the parties working in line with the university policy towards the research and development for knowledge and innovation, which helped to improve the community and the country effectively.

In aspect of the 'Area-based Research for Driving Community', The Center had yet its limitation due to the fact that there were only 4 research projects finished. There were still other research projects being now undertaken. However, when all those research projects—those under the 4 clusters: Border Studies, Natural Resources and Management, Disaster Management and Highlanders— have finished, they would be tied-up under the so-called 'Moving Chiang Rai toward Sustainable Development'. Moreover, the Center was under the book publication preparation, based on research findings. It implied the state-led development projects and their unintended consequences on local communities, including practical solutions or policy recommendation. The book would make contribution to academic circle.

The Center is becoming 'institutionalized' because it was accepted within the 'scientific community' of the University and also successful in producing new researchers. This was evident by the fact that there were an increasing number of research proposals from various schools and from different fields of study including sciences, social sciences and liberal arts and humanities. This would make a contribution to interdisciplinary research. The Center had also carried out extra activities, aiming to create new researchers and area-based research proposal projects. In the final analysis, the Center was attributed its value to the 'Learning Organization', which brought about cooperation among different and diverse agencies in Chiang Rai local communities, which included The Research Center, faculty members, provincial administrative organization, NGOs and local scholars, by means of exchanging of ideas and area-based working experiences. This value would contribute to sustainable development objective in the long run, based on civil participation.